

ТЕМА УРОКУ

Усний твір – опис
пам'ятки історії та культури за
картиною
в публіцистичному стилі

8 клас

Мета уроку

- повторити вимоги до написання твору-опису;
- удосконалити вміння усно складати твір-опис за фото в публіцистичному стилі, добирати відповідну лексику;
- виховувати повагу до історичної і культурної спадщини.

ЕПІГРАФ

Бережи своє рідне, вивчай,
щоб не забути народу,
із якого ти вийшов.

Іван Огієнко

Бесіда

- Які типи мовлення ви знаєте?
- Що таке твір-опис?

Твір-опис — це зв'язний текст, у якому словесно зображуються основні ознаки предмета, явища, особи.

- Яка будова твору-опису?
1. Загальне враження від побаченого.
  2. Опис найважливіших частин (у певній послідовності).
  3. Висновок.

Ознаки публіцистичного стилю:

- вплив на читача чи слухача, формування ставлення до отриманої інформації;
- риси стилю : закличність, яскраво виражена оцінка;
- вимагає оцінки, вираження ставлення до побаченого.

Що ми називаємо «пам'яткою історії і культури»?

Пам'ятка культури— визначна споруда, археологічний об'єкт або витвір мистецтва, що є частиною культурного надбання країни, людства загалом (пам'ятка історії, літератури, мистецтва, мови, права тощо) і охороняється законом.

На державному обліку в Україні перебуває **152 тис.** пам'яток культурно-історичної спадщини.

■ Історія пам'ятки – це лише частина нашої великої історії.

І цю історію ми повинні знати, берегти та примножувати, щоб вона не закінчилася разом із нами.

Ми маємо залишити гарний слід на землі, щоб через кілька сотень літ і про нас хтось захотів сказати щось незвичайне.

Які історичні та культурні пам'ятки ви запропонували б до розгляду як найбільш цікаві?

Києво – Печерська лавра, дендропарк «Софіївка»,
острів Хортиця, Хотинська фортеця, Золоті ворота,
замок Любарта.

Софіївський собор (Софія Київська)

Заснування собору	Засновником храму був великий київський князь Ярослав Мудрий. Закладено собор у 1037 році на честь перемоги над печенігами
Етимологія (походження) назви собору	Назва собору походить від грецького слова «софія» — мудрість.
Загальна характеристика собору	Софія Київська завдовжки — 29,5 метрів, завширшки — 29,3 м, а разом із галереями — відповідно 41,7 та 54,6 м, площа собору становить близько 600 кв. м, а загальна площа — 2310 кв. м. Висота від підлоги собору до зеніту центрального купола — 29 м. Хори також мають значну площу — 260 кв. м
Складові комплексу собору	Національний заповідник «Софія Київська» є комплексом давньої архітектури , до складу якого входять монастирські споруди: дзвіниця , митрополичий дім, трапезна, братський корпус, бурса, консисторія, Південна вежа, брама Заборовського, зведені у XVIII–XIX ст. та огорожені міцним муром.

Лексико-фразеологічна робота

Фасад — зовнішній, лицьовий бік будівлі, що звичайно виходить на вулицю.

Барельєф - скульптурна прикраса на плоских поверхнях, що виступає над площиною фону менше ніж на половину своєї товщини.

Пілястр — плоский, схожий на колону виступ на поверхні стіни чи стовпа.

Ярус - однотипна частина будівлі, предмета або пристрою, яка повторюється по вертикалі. Н-д, будівля поділяється горизонтальними членуваннями на три яруси.

Склепіння - опукла стеля або взагалі верхнє внутрішнє покриття, утворене криволінійною поверхнею будівлі. Те, що й арка.

Медальйон -рельєф або малюнок в обрамленні. Н-д, «Медальйони мають вигляд ромбів, великих розеток чи зірок, навколо яких групуються інші елементи».

Бароко - стиль у європейському мистецтві, якому притаманні декоративна пишність, чіткі витіюваті форми, величність та динамізм.

Барельеф

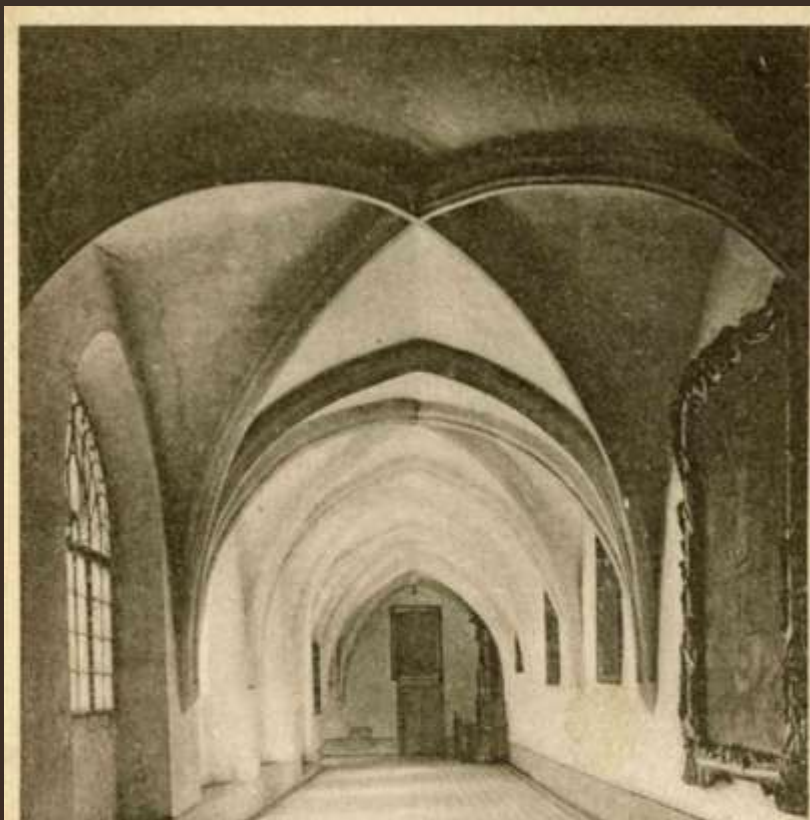

Пілястр

Склепіння

1

2

3

4

5

6

Склепіння:

- 1 — циліндричне;
- 2 — хрестове;
- 3 — зімкнуте;
- 4 — дзеркальне;
- 5 — купольне;
- 6 — парусне.

Медальон

Бароко в архітектурі

Українське бароко

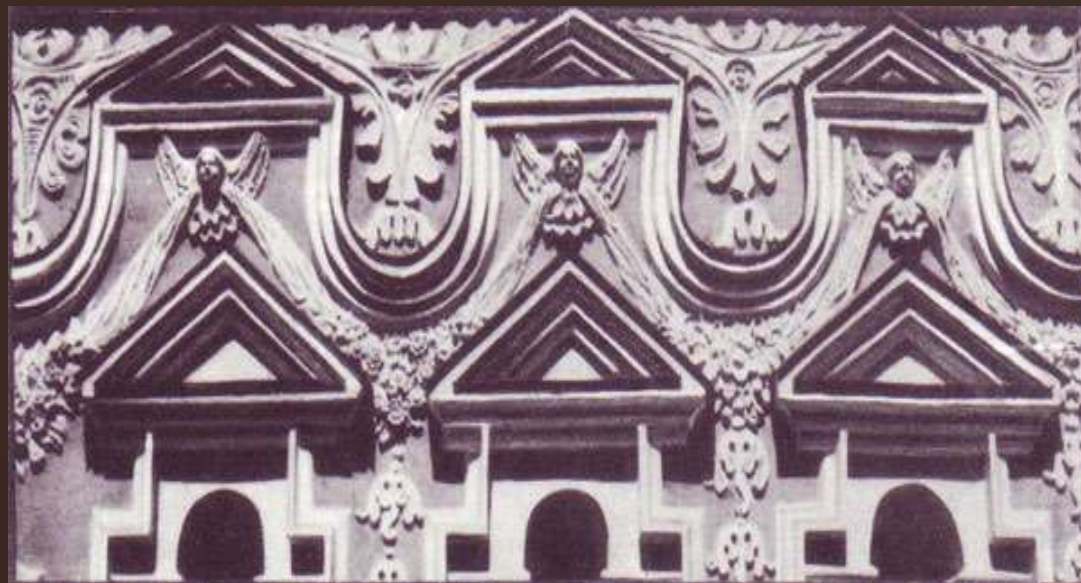
Дзвіниця Софіївського собору

(Дзвіниця – вежа для дзвонів на церкві, при церкві або окрема будівля з дзвонами).

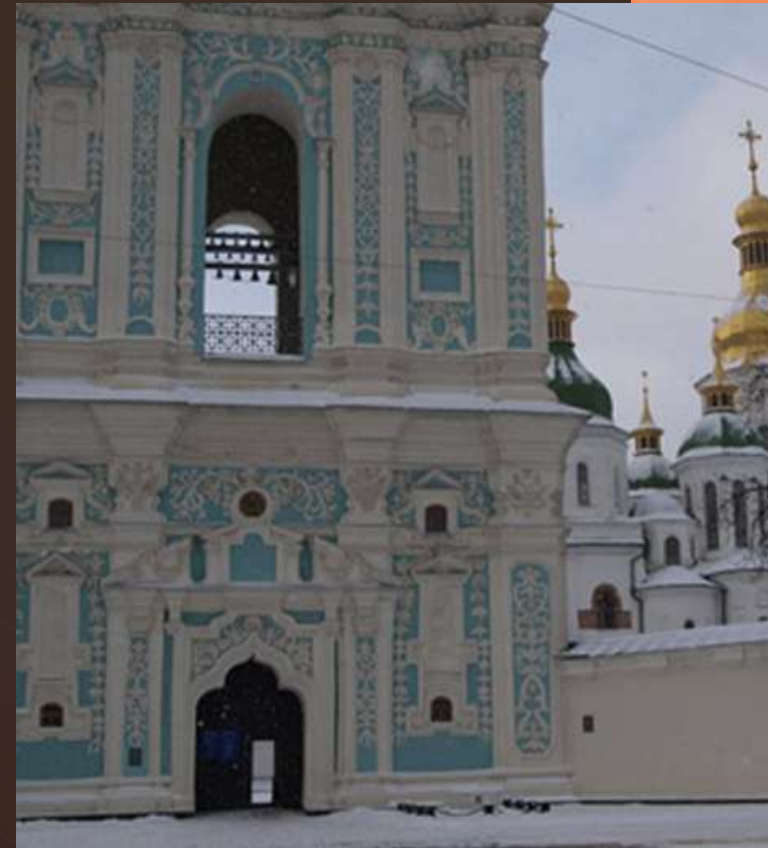

Елементи декору

Елементи декору

Орієнтовний план твору

I. Живий свідок історії України.

II. Дзвіниця Софії Київської – давня пам'ятка архітектури.

1. Стиль будівництва.

2. Матеріал, з якого збудовано храм.

3. Особливості архітектури пам'ятки.

4. Велична споруда, що височіє.

5. Стан, у якому перебуває споруда в наші дні.

III. Мої враження від огляду пам'ятки.

Вступ

Напевно, кожне місто має символ духовного життя. Окрасою нашої столиці по праву вважається Софіївський собор. Скільки всього побачив храм на своєму віку. Саме тут відбувалися найвизначніші події в становленні державності України. Та справжньою перлиною заповідника «Софія Київська» залишається дзвіниця.

Споруда отримала чимало випробувань на свою долю: пожежу, обвали, блискавку. Сьогодні складно в це повірити, спостерігаючи за такою красою. Тепер уже не дерев'яні, а цегляні стіни височіють на подвір'ї храму.

Дзвіниця Софійського собору побудована за Петра Могили у 1699–1706 роках, а в середині 18-го століття перебудована за проектом німецького архітектора Готфріда Йоганна Шедела, входить до списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Основна частина. Дзвіниця Софії Київської – давня пам'ятка архітектури.

Дзвіниця – пам'ятка **козацького бароко** висотою **76 метрів**. Вона має **пірамідальну** композицію, це надає будівлі особливої витонченості. Належить до **баштового типу споруд**.

Чотири архітектурні об'єми ярусів поступово звужуються догори та увінчуються **банею**. Орнаменти на дзвіниці фарбуються в **яскраво-білий колір**, стіни — в **бірюзовий**, що в поєднанні з саявом золотої бані створює відтінок урочистої святковості.

Ярусність композиції позначено **карнизами** складного профілю, по вертикалі поверхні всіх стін розчленовано плоскими **пілястрами**, між якими розташовано **декоровані ніші**. Три верхні яруси відкриті назовні **арками**. Над проїздом на першому поверсі влаштоване закрите приміщення-сховище, куди ведуть гвинтові сходи в товщі стіни.

Основна частина. Кінцівка.

Споруда прикрашена різноманітним **ліпним орнаментом**, до якого вплетені сюжетні фігури ангелів у вигляді українських парубків у підперезаних жупанах, зображення купідонів, квітів у кошиках, масок, букетів, гірлянд, геральдичних двоголових орлів тощо.

Дзвіниця Софіївського собору прикрашає не одну картину, адже, безумовно, є взірцем української духовності. Її архітектура відрізняється від інших споруд і це робить храм неповторним. І вже жоден перехожий не омине його своєю увагою. На мене споруда також справила незабутнє враження. Я захоплююся її витонченою красою.

Твір – опис дзвіниці Софії Київської

Напевно, кожне місто має символ духовного життя. Окрасою нашої столиці по праву вважається Софіївський собор. Скільки всього побачив храм на своєму віку. Саме тут відбувалися найвизначніші події у становленні державності України. Та справжньою перлиною заповідника «Софія Київська» залишається дзвіниця.

Дзвіниця – пам'ятка козацького бароко. Дерев'яна чотириярусна споруда збудована за Петра Могили. Вона отримала чимало випробувань на свою долю: пожежу, обвали, блискавку. Сьогодні складно в це повірити, спостерігаючи за такою красою. Тепер вже не дерев'яні, а цегляні стіни височіють на подвір'ї храму.

Дзвіниця має пірамідальну композицію, це надає їй особливої витонченості. Чотири об'ємні яруси сполучені складними карнизами й тримають на собі позолочений купол, який переливається у світлі яскравого проміння.

Стіни декоровані різноманітним ліпним орнаментом у формі янголят, квітів, масок, орлів. Тому кожна деталь тільки підтверджує майстерність архітектора. Тільки тепер орнаменти фарбують яскраво-білим кольором, а сам фасад – ніжно-бірюзовим, що, в поєднанні з блиском купола, створює свіжий образ.

Домашнє завдання

1. Опрацювати поданий матеріал.
2. Підготувати усний твір-опис дзвіниці Софійського собору в публіцистичному стилі.